

U4: Oslo by skal være et godt sted å jobbe - for alle

To år med hel eller delvis nedstegning av Oslo gikk sterkt utover store deler av handelsnæringen, tjenesteytende næring og kultursektoren. Deler av denne type virksomheter måtte helt eller delvis stenge, og ansatte ble permittert eller sagt opp. Mange av disse virksomhetene er blant Oslos hjørnesteinsbedrifter; de sysselsetter og skaper verdier, både økonomiske og ikke-økonomiske. Pandemien viste oss hvor viktig disse bransjene er for oss, og hvor mange som ble berørt av nedstengingen.

Mange opplever sitt første møte med arbeidslivet nettopp i disse bransjene, ofte i form av en deltidsjobb ved siden av studiene. Deres første møte med arbeidslivet burde være basert på ryddige arbeidsforhold og gode lønns- og arbeidsvilkår.

Allikevel er disse bransjene preget av få organiserte arbeidstakere, lav tariffdekning og utfordringer knyttet til ansettelsesforhold og medbestemmelse. Vi kan ikke være bekjent av at "Oslos hjørnesteinsbedrifter" kjennetegnes av bedrifter der de ansatte har dårligere vilkår og liten medbestemmelse.

For å få høyere tariffavtaledekning må det legges til rette for at organisasjonsgraden øker både blant de ansatte og arbeidsgiverne gjennom politiske reguleringer og incentiver. Den norske modellen, med høy grad av organisering av både arbeidstakere og arbeidsgivere, regulerer blant annet håndtering av uenighet på arbeidsplassen, kollektive forhandlinger og et representativt partssystem, og bidrar til utvikling av både virksomheten og den enkelte. Høyere tariffavtaledekning vil bidra til høyere lønn og bedre pensjonsordninger. Den norske modellen må også gjelde innen handel, tjenesteytende næring og kultursektoren!

Videre må det jobbes for at de ansatte har en reell medbestemmelse på sin arbeidsplass gjennom lovverket. Flere virksomheter, herunder de som er organisert som franchise, utfordrer dette. Det fattes beslutninger som påvirker de ansattes arbeidshverdag uten ansattes representasjon, og gjerne gjennom at beslutningene tas på et overordnet nivå i en kjede eller konsern. Det må jobbes for en lovendring som sikrer en bedre maktbalanse, at tillitsvalgte er representert der beslutningene tas og at de ansatte får en reell innflytelse på sin arbeidshverdag. Ytterligere et eksempel på dette er styrebeslutninger på kjøpesentrene i Oslo, hvor det fattes beslutninger om åpningstider, kundeundersøkelser med anonyme kunder og lignende, uten at ansatte gjennom tillitsvalgte eller verneombud kan påvirke disse beslutningene. Oslo SV mener at det må settes krav til representasjon og medbestemmelse i kjøpesentrenes styrer.

Forretningsmodellen i disse næringene er ofte tuftet på deltidsansatte, selvstendig næringsdrivende og høyt gjennomtrekk. Det må sikres arbeidsvilkår slik at disse næringene også er gode trygge arbeidsplasser, med god lønn og gode pensjonsordninger. Man skal ha mulighet til fast ansettelse der dette er realiteten i utførelsen av arbeidet, og ikke være prisgitt enkeltoppdrag og utrygge sosiale ordninger. Arbeidsgivere skal ikke kunne omgå arbeidsgiveransvaret.

De ansatte må kunne se en fremtid i yrker som butikk, i bar eller bak scenen. Da må man sørge for at det satses på de ansatte gjennom kompetanseutvikling og heltidskultur. Det må være seriøse næringer der de ansatte kan stå i yrket til pensjonsalder.

SV vil:

- Utrede nye og ta i bruk kjente tiltak for å øke organisasjonsgraden. Det skal lønne seg å være organisert

- Sikre økt medbestemmelse med aktiv lovgivning som også treffer disse bransjene, herunder franchiselovgivning og krav til medbestemmelse på kjøpesentre
- Sikre tryggere arbeidsvilkår for selvstendig næringsdrivende, som gjennom å:
  - stramme inn på muligheten til å omgå arbeidsgiveransvaret, og;
  - begrense adgangen til å tvinge folk til å fakturere for oppdrag i stedet for å ansette dem
  - utvikle bedre sosialt sikkerhetsnett for selvstendig næringsdrivende
- Sikre etterlevelse av lov- og regelverk i disse bransjene, deriblant gjennom styrking av Arbeidstilsynet
- At det skal kunne settes krav til at serveringssteder som bryter arbeidsmiljøloven, eller tilbyr lønn under allmenngjort tariff, kan få inndratt skjenkebevillingen.